

بسم الله الرحمن الرحيم

حکم شرعی در محافل خواستگاری

(ترجمه)

پرسش

السلام علیکم ورحمت الله و برکاته!

سوال در خصوص یک پدیده‌ای است که در نزد مردم ما رواج شده و او این که در برگزاری محافل خواستگاری با خواندن سوره فاتحه زن خواستگاری شده لباس‌های جدید را پوشانده و مثل عروس خود را مزین می‌سازد، هم‌چنان زن خواستگاری شده انگشتر پوشیده و اعمال را مانند رقص و غیره قبل از نوشتن کدام سند و عقدنامه انجام می‌دهد، آیا این عمل کرد تحت نام اشهار و یا مشهور ساختن جائز است؟ در حالی که در گذشته تا زمانی که عقد نکاح تحریر نمی‌یافت، عروس حجاب و تبرج خود را در مقابل مرد ظاهر نمی‌کرد. با روشن ساختن این جواب برای ما فایده برسانید. الله برای شما فایده برساند و خیر را برایت بیفزاید!

پاسخ

و علیکم السلام ورحمت الله و برکاته!

برای زن جائز نیست که عورت خود را در برابر مرد اجنبی که می‌خواهد با آن ازدواج کند، کشف نماید؛ مگر این که عقد نکاح در بین‌شان تکمیل گردد؛ به دلیل این قول الله سبحانه و تعالی:

﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ﴾ [نور: 31]

ترجمه: و زینت‌شان را آشکار نسازند، جز برای شوهران‌شان!

و تا زمانی که عقد ازدواج تکمیل نشود، مرد برای زن شوهر گفته نمی‌شود. بناءً نباید زن عورت خود را در پیش رویش مکشوف بسازد و هرگاه عقد ازدواج به همان طریقه شرعی‌اش تکمیل شد، مرد شوهر زن گفته شده و در آن وقت است که کشف عورت آن زن برای آن مرد جائز است؛ اما قبل از تکمیل عقد ازدواج مرد شوهر آن زن گفته نشده و صحیح نیست که عورت‌اش را برایش نمایان کند. پس جواز کشف عورت از احکام مرتب بر عقد ازدواج بوده و خواندن سوره فاتحه و اشهار خواستگاری محل عقد ازدواج را حلال نساخته و احکام مرتب بر عقد ازدواج بر آن مرتب نمی‌گردد. لذا آنچه در سوال آمده که زن خواستگاری شده عورت خود را برای خواستگارش برهنه ساخته و خود را مزین می‌سازد و در پیش روی آن مرد بعد از خواندن سوره فاتحه و خواستگاری می‌رقصد، قبل از این که عقد در بین‌شان تحریر گردد، کشف عورت، زینت کردن و رقصیدن زن خواستگاری شده با مرد خواستگار حرام است. در کتاب نظام اجتماعی بعضی از امور مربوط به ازدواج و عقد ازدواج را بیان کردیم که بعضی از امور مربوط به این موضوع را در ذیل بیان می‌کنیم:

«وقتی توافق بین مرد و زن بر ازدواج تمام شد، باید عقد ازدواج را در بین‌شان منعقد بسازند. بناءً ازدواج بدون عقد شرعی تمام نشده و ازدواج شرعی گفته نمی‌شود، مگر با جاری شدن احکام شرعی که یکی از زوجین را با دیگری حلال ساخته و احکامی که بر ازدواج مرتب می‌گردد رعایت شود و تا زمانی که این عقد با این شرایط متحقق نشود، ازدواج گفته نمی‌شود... عقد ازدواج با ایجاب و قبول شرعی منعقد می‌گردد... و برای انعقاد عقد ازدواج چهار شرط لازم است:

اول- متحد بودن مجلس ایجاب و قبول...

شرط دوم: شرایط انعقاد این است که هر یکی از طرفین عقد، کلام یکدیگر را شنیده و آن را بدانند...

شرط سوم: عدم مخالفت قبول با ایجاب است، خواه این مخالفت با ایجاب به صورت جزئی باشد و یا کلی.

شرط چهارم: آن که شریعت ازدواج یکی از طرفین عقد را با دیگری مباح کرده باشد؛ مثلاً باید زن مسلمان و یا از اهل کتاب باشد و مرد باید مسلمان باشد، پس وقتی عقد این شروط چهارگانه را تکمیل کرد، عقد ازدواج منعقد شده و وقتی یکی از این شروط را تکمیل نکرد، عقد ازدواج منعقد نشده و از اساس باطل می‌باشد. لذا وقتی عقد ازدواج منعقد شد لازم است که برای صحت ازدواج شروط صحت آن نیز تکمیل شود که این شروط سه شرط اند:

اول: این که زن محل عقد ازدواج باشد، مثلاً بین دو خواهر جمع نمی‌شود.

دوم: نکاح بدون ولی صحیح نشده پس زن اختیار ندارد که خود و یا غیر خود را به نکاح بدهد؛ چنانچه نمی‌تواند غیر ولی خود را برای ازدواج اش وکیل بسازد، اگر چنین کرد، نکاح اش صحیح نمی‌شود.

سوم: حضور دو شاهد مسلمان، بالغ، عاقل که کلام طرفین عقد را بشنوند و بدانند که هدف از سخن‌شان در ایجاب و قبول عقد ازدواج است، پس وقتی این شروط سه‌گانه را نیز تکمیل کرد، عقد ازدواج آن صحیح می‌شود و اگر یکی از این شرایط کم شد، نکاح اش فاسد می‌باشد؛ مگر شرط نیست که عقد ازدواج تحریری و یا این که در وثیقه ثبت شود؛ بلکه تنها ایجاب و قبول در بین زن و مرد به صورت شفاهی و یا کتبی که دارای همه شرایط آن باشد، عقد ازدواج را صحیح می‌نماید، خواه مکتوب باشد و یا غیر مکتوب...» ختم متن کتاب نظامی اجتماعی.

پس همان‌طوری که ازدواج در کتاب نظام اجتماعی بیان شده بدون عقد ازدواج شرعی منعقد نشده و عقد ازدواج شرعی که با شرایط و طریقه ذکر شده منعقد گردد، صحیح بوده و اشهار خواستگاری نمی‌تواند در جای عقد ازدواج قرار گیرد و آثار عقد ازدواج از جمله کشف عورت زن و غیره بر آن مرتب گردد.

امیدوارم که به همین حد موضوع واضح شده باشد و الله سبحانه و تعالی از همه عالم‌تر و با حکمت‌تر است.

برادران عطاء ابن خلیل ابوالرشته

۱۴ صفر ۱۴۴۳ ه.ق.

۲۱ سپتمبر ۲۰۲۱ م.

مترجم: مصطفی اسلام